

TRÆK EUROPA DEN RIGTIGE VEJ

Fogh og Folketinget venter på dit bud

Regeringen, Folketinget, organisationer, bevægelser og Politiken indleder i dag en landsdækkende debat om Europa.

I de næste måneder er det engagerede danskere, der sætter dagsordenen og drager konklusionerne. I maj er det Folketingets tur til at lytte. Og juni er borgernes dagsorden med i bagagen, når Fogh tager til EU-topmøde i Bruxelles.

På de næste sider kan du se og tage stilling til de fem centrale spørgsmål. På bagsiden kan du se, hvordan din stemme bliver hørt.

Hvilke grænseoverskridende problemer, som Europa står overfor,

En reform af det europæiske samarbejde kunne måske tage udgangspunkt i, hvad vi skal samarbejde om. Her er nogle eksempler på de grænseoverskridende problemer, som EU i det kommende år har sat på dagsordenen. Men er det problemer, som EU skal tage sig af? Sæt kryds til venstre, hvis du er helt enig. Eller til højre, hvis du er helt uenig. Der er også plads imellem yderpunkterne.

Af Jens Bostrup

Optrapning af både civil og militær og krisestyring

Unionen er i færd med at opbygge både civile og militære udrykningsstyrker, der skal kunne sættes ind i en krisesituation overalt i verden. De civile styrker rummer alt fra fredsmæglere over finansielle eksperter til politifolk og dommere. De militære styrker er i praksis afhængige af NATO's velvilje og kan i realiteten kun bruges, hvis USA har givet grønt lys og ikke selv ønsker at deltage.

Kamp mod forurening, også lokalt og globalt

EU beskæftiger sig ikke kun med miljøproblemer på europæisk niveau såsom som forurening af luften og havene. En stor del af miljøpolitikken er et led i udviklingen af det indre marked. I 2006 vil de østrigske og finske formandskaber forsøge at skærpe kravene til biler og lastbiler, der stort set kun forurener lokalt – og globalt. En anden prioritet er klimaforandringer, hvor unionen vil sikre en mere effektiv handel med forureningstilladelser, og forsøge at forpligte USA til at bidrage til at bekæmpe drivhuseffekten.

Byg højere hegn om Europa og giv færre grund til at flygte

I kølvandet på de dramatiske scener, hvor fattige afrikanere med livet som indsats forsøgte at komme over meterhøje pigtrådshegn i de spanske enklaver i Nordafrika, forsøger unionen at dæmme op for indvandringen. På det korte sigt ved at gøre muren højere og øge overvågningen af grænserne. På lidt længere sigt forsøger unionen at sikre økonomisk og social udvikling og menneskerettigheder i de lande, der traditionelt producerer flygtninge.

Kamp mod terrorisme og organiseret kriminalitet

EU har stået bag barske indgreb i kampen mod terror, såsom fælles arrestordre og krav til teleselskaberne, som skal bane vej for overvågning og aflytning. I de kommende år står fokus på at udvikle et samarbejde med både Rusland og USA om bekæmpelse af terror og kriminalitet, og om at slå ned på forbryderbander, der udspringer af det vestlige Balkan.

Fælles energi - russere og arabere skal ikke presse os

Global opvarmning og udsigten til stigende priser på olie og gas har sat energiforsyningen på den europæiske dagsorden. Og julens gaskrig mellem Rusland og Ukraine, der afskar store dele af Europa fra russisk gas, har kun fået problemet til at rykke højere op. Der er bred enighed om, at EU skal være mere uafhængigt og bidrage mindre til den globale opvarmning. Slagsmålet står om, hvor meget der skal satses på atomkraft, og hvor meget vindmøllerne kan trække.

Udvidelse af det indre marked skal sikre konkurrenceevne

Både EU-kommissionen og de østrigske og finske formandskaber lægger vægt på at udvikle det indre marked for at sikre, at europæiske firmaer kan konkurrere på det globale marked. Det helt store projekt er at udvide det indre marked til hele serviceområdet. Derudover er planen at øge støtten til forskning på europæisk plan. Det vil i praksis give mulighed for, at de mest lovende virksomheder og forskermiljøer kan rotte sig sammen.

Flere i arbejde - udveksling af målsætninger og gode idéer

Øget beskæftigelse står højt på EU-ledernes ønskeddel, og de taler ofte og meget om det. Men de reformer, de taler om, handler om arbejdsmarkedet og det sociale system, som EU ikke kan blande sig i. Samarbejdet om at skabe flere arbejdspladser er ikke forpligtende; landene opfordrer hinanden til at indfri målsætninger, de kan blive enige om, og udveksler erfaringer og gode idéer.

ALTERNATIVER

Andre internationale organisationer

FN

De Forenede Nationer er et samarbejde mellem 189 af verdens lande. FN beskæftiger sig med mange områder – bl.a. fredsbevarelse, beskyttelse af menneskerettigheder, miljøbeskyttelse, sygdomsbekæmpelse, udvikling og bekæmpelse af fattigdom.

OECD

Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling er bedst kendt ved forbogstaverne i det engelske navn (Organisation for Economic Cooperation and Development). OECD er et forum, hvor medlemslandene kan diskutere og udveksle erfaringer om nationale og internationale politiske spørgsmål. OECD er mest kendt for de regelmæssige rapporter om udviklingen i medlemslandenes økonomier. OECD består af 30 medlemslande, herunder alle EU-landene.

OSCE

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (Organisation for Security and Cooperation in Europe) er en europæisk sikkerhedsorganisation, der navnlig tager sig af konfliktforebyggelse, menneskerettigheder og genopbygning. Medlemskredsen er de europæiske og centralasiatiske lande samt USA og Canada.

Europarådet

Europarådet, der består af 46 medlemsstater, har til formål at understøtte og fremme Europas heling. I løbet af årene har Europarådet udvidet sit virkefelt fra arbejdet med menneskerettigheder til mange andre områder. Dette gælder samarbejde om retsvæsen, sociale rettigheder, lokalt selvstyre, beskyttelse af mindretal, naturbeskyttelse, kultur, undervisning samt sports- og ungdomsarbejde. Europarådet har frem til i dag udarbejdet 198 konventioner.

Udgivet af Dagbladet Politiken med økonomisk støtte fra Borgernes Dagsorden, som er et samarbejde mellem Folketingets Europaudvalg og en række folkelige bevægelser og organisationer om at skabe et udgangspunkt for den danske EU-tænkepausedebat.

Ansvarshavende redaktør: Tøger Seidenfaden, redaktion: Jens Bostrup, layout: Tomas Østergren og Nicolai Fontain, grafik: Nicolai Fontain

bør der lægges særlig vægt på at løse - og hvilken rolle skal EU spille?

TÆT PÅ. Den vestafrikanske chimpansfamilie i Københavns Zoo er et resultat af EU-samarbejdet. – Foto: Kåre Viemose

EU må kun beskæftige sig med grænseoverskridende problemer, og kun når der ligger en regulær gevinst i samarbejdet. Men samtidig vil EU-lederne gerne være »tættere på borgerne« og vise, at unionen kan gøre noget godt for arbejderne, de arbejdsløse, forbrugere – og de vilde dyr i zoologisk have.

I zoologisk have

Af Jens Bostrup

Med jævne mellemrum bliver bunkerne af EU-forslag og regler vendt og gransket for at finde eksempler på, at unionen blander sig på områder, hvor den lige så godt kunne lade være.

Og det slår næsten aldrig fejl: Mindstekravene til behandling af dyrene i zoologiske haver bliver trukket frem.

Kritikken – 'latterliggørelse' er måske et bedre ord – gik så vidt, at kommissionen på et tidspunkt trak sit forslag tilbage. Folkestemningen og medlemslandene ville have EU til at blande sig mindre, og zoo-direktivet er blevet det klassiske eksempel på unødvendig EU-lovgivning, erkendte kommissionens formand, Jacques Santer, i den britiske avis Daily Telegraph i 1998.

Men ak og ve. Santer fik ingen point for at holde igen med EU-lovgivningen. Tværtimod udløste det et ramaskrig blandt alle, der gerne vil bevare de truede dyrearter og sikre sig, at de behandles ordentligt i de zoologiske haver.

Og det viste sig, at dyrevennerne udgør en samlet front af medlemslande og et massivt flertal i Europaparlamentet. Direktivet

blev vedtaget. Og nu er det gennemført – til stor glæde for Bengt Holst, vicedirektør for Zoologisk Have i København.

»Hvis noget er absurd, så er det tanken om, at man kan drive en zoologisk have forsvarligt uden at indgå i et forpligtende internationalt samarbejde«, siger Bengt Holst.

EU-reglerne forpligter blandt andet de zoologiske haver til at indgå i en avanceret familieplanlægning, som sikrer, at arternes genetiske materiale bevares og udvikles optimalt.

København Zoo har skabt en bedårende familie af vestafrikanske chimpanser. Men det er en koordinator i London, der fandt faderen og moderen i to forskellige haver og vurderede, at København ville være et godt sted at stifte den ny familie.

De sibiriske tigre har også skabt en vaskeægte kernefamilie. Faderen kommer fra Tyskland, moderen fra England. De to killinger er født i København, og de legesyge unger er så danske, som man nu kan være, når man egentlig er en sibirisk tiger født i et europæisk samarbejde.

Slagsmålet om de zoologiske haver er ganske typisk for diskussionen om, hvad EU skal holde sig fra.

På den ene side er alle enige om, at det forpligtende overnati-

onale samarbejde kun skal bruges, når det løser et grænseoverskridende problem, som de enkelte lande ikke selv kan håndtere, f.eks. fiskekvoter, forurening og krav til varer, der skal kunne sælges i alle EU-lande.

Reglen om, at EU skal holde sig væk, medmindre kommissionen kan godtgøre, at der er reelle gevinster ved et samarbejde, er indskrevet som et af de helt grundlæggende principper i traktaten. Det såkaldte subsidiaritetsprincip, der på dansk er oversat til 'nærhedsprincippet': Beslutningerne skal træffes så tæt på borgerne som muligt.

På den anden side har unionen også behov for en vis folkelig opbakning. Fiskekvoter, mælkekvoter og tekniske standarder i det indre marked vækker ikke ligefrem begejstring. Det har tværtimod skabt et indtryk af, at unionen kun er til for at tjene erhvervslivet og bureaukraterne.

Derfor »skal EU tage sig mere af de konkrete ting, der optager borgerne«, som det hed på topmødet i Laeken, der satte gang i forhandlingerne om en forfatning.

Med andre ord: Unionen skal være god ved arbejdstagerne, forbrugere, miljøet – og de vilde dyr i zoologiske haver.

Da vi møder Bengt Holst, er han lige kommet tilbage fra et

møde i Argentina om, hvordan man bedst sikrer tapirenes arvmasse på globalt plan. Det er et problem, han går op i, for han er leder af det verdensomspændende samarbejde på området.

Ret beset er EU vel for lille til at sikre de vilde dyr – er der ikke brug for globalt samarbejde?

»Jo, og det er vi også meget optaget af. Men grundlaget for det globale samarbejde er, at vi arbejder sammen i Europa. Der er ingen grund til at flytte dyrene over Atlanten eller Stillehavet, hvis de gener, vi skal bruge, befinder sig i Frankrig. Det er jo ikke søm og skruer, vi har med at gøre«.

Men Europa er jo noget større end EU?

»Ja, men EU er den naturlige ramme. Der er fri bevægelighed inden for EU. Og vi arbejder sammen på mange andre områder, som har berøring med vores. Det giver tit problemer, hvis vi skal gøre noget sammen med partnere uden for EU«.

Hvilke problemer er de største i EU-

Grænseoverskridende problemer
Side 2

Både Holland og Frankrig sagde nej til forslaget om en forfatning for Europa. Men ingen af regeringerne har gjort noget seriøst forsøg på at spørge folk, hvad de var utilfredse med. Her er et par af de problemer, der ofte nævnes i debatten. Hvis du mener, at skoer trykker et helt andet sted, så gå ind på www.borgernesdagsorden.dk.

Af Jens Bostrup og Martin Aagaard

Danmark mister sin selvbestemmelse

De nationale parlamenter mister mere og mere indflydelse til Bruxelles. Her sidder en flok kommissærer – som ikke er demokratisk valgt – sammen med tusindvis af embedsmænd og tager beslutninger, som tit går imod danske ønsker. Danske vælgers stemme bliver kun hørt gennem Europaparlamentet, men her drukner de fuldstændig.

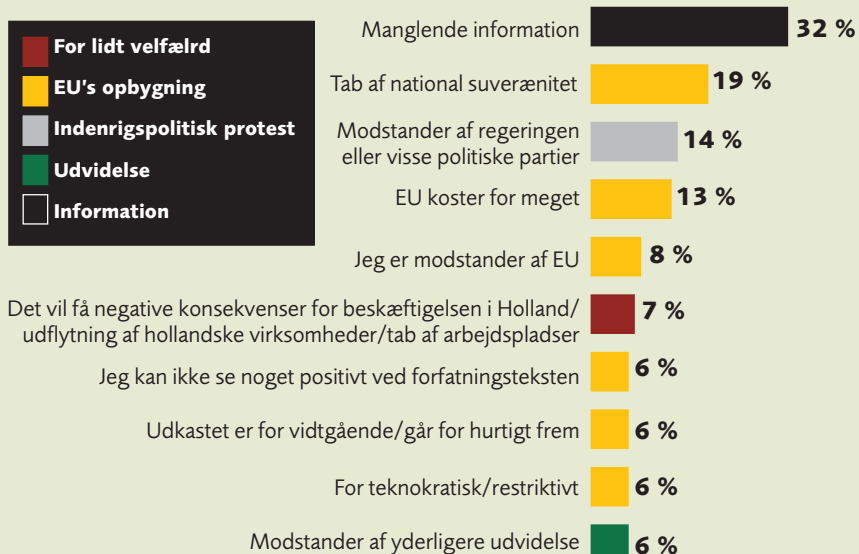

Problemer i EU
Side 4

Derfor stemte Frankrig og Holland nej

Holland

2.-4. juni sidste år – i dagene efter folkeafstemningen – blev et repræsentativt udvalg af hollændere spurgt, hvorfor de stemte, som de gjorde. Her er nejsigerens hyppigste begrundelser. Mange har givet mere end én begrundelse.

Frankrig

30. og 31. maj sidste år – i dagene efter folkeafstemningen – blev et repræsentativt udvalg af franskmændene spurgt, hvorfor de stemte, som de gjorde. Her er nejsigernes hyppigste begrundelser. Mange har givet mere end én begrundelse.

11

Debat om fremtiden
Side 6

Borgerdeltagelse
Side 8

Europas grænser
Side 10

Deltag i debatten
Bagsiden

Beslutningerne bliver truffet bag lukkede døre

Almindelige borgere kan hverken følge med i, hvordan beslutningerne træffes i EU's ministerråd eller i kommissionen, der er de to mest magtfulde institutioner. Møderne foregår som regel bag lukkede døre, hvor heller ikke journalister har adgang. For eksempel ønsker kommissionen ikke at offentliggøre alle høringssvar fra organisationer, sådan som det er kutyme i Folketinget. Kun Europaparlamentet åbner dørene til alle møder, men dette organ har kun begrænset magt.

Udenlandske arbejdere undergraver overenskomster

Med det indre marked er det blevet lettere for arbejdere fra andre lande at komme til Danmark. Selv om de skal overholde de danske overenskomster, er det ikke altid tilfældet. EU planlægger oven i købet at indføre det såkaldte servicedirektiv, der vil gøre det endnu lettere for udenlandske arbejdere og virksomheder at tage til Danmark. Bare de bliver godkendt i deres egne lande.

Vi får dårligere miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse

De fleste EU-regler om beskyttelse af miljø, forbrugere, folkesundhed mv. forbyder Danmark at indføre endnu skrappe krav. Hensynet til virksomhederne og det indre marked står over bevarelse af naturen og over forbrugernes sundhed og sikkerhed.

EU koster for mange penge - og underskuddet vokser

EU-samarbejdet var i begyndelsen en god forretning for Danmark. Men med den store udvidelse mod øst stiger kontingentet de kommende år fra 300 kroner til mere end 1.000 kroner i 2013. Det havde været i orden, hvis pengene blev brugt på noget fornuftigt. Men næsten halvdelen af fælleskassen bliver stadig brugt på gammeldags landbrugsstøtte. Så længe der ikke bruges mere på forskning og udvikling, er medlemskabet for dyrt.

Arbejdspladserne flytter til lavtlønsområder i øst

Med EU's store udvidelse mod øst er det blevet lettere for danske virksomheder at etablere sig i Polen, Litauen eller Ungarn. I disse lande er arbejdskraften meget billigere, og det kommer i sidste ende til at koste danske arbejdspladser. EU-landene gør heller ikke nok for at holde fast på de bedste medarbejdere inden for unionens grænser. USA og Asien lokker med bedre lønninger og arbejdsvilkår.

samarbejdet, og hvordan kan de løses?

Rigtige franskmand gider ikke at tale om EU

Af Aske Munck, Paris

Op til den franske folkeafstemning om EU-forfatningen 29. maj i fjor havde boghandlerne ryddet deres udstillingsvinduer for at gøre plads til de massevis af bøger om EU og det europæiske samarbejdes fremtid, som forlagene sprøjtede ud.

Bøgerne om EU og forfatningen udgjorde ikke færre end 9 af de 20 pladser på nyhedsmagasinet l'Express' bestsellerliste – inklusive førstepladsen. Ja, på et tidspunkt solgte selve traktatteksten sågar bedre end Dan Browns mytologiske knaldroman 'Da Vinci Mysteriet'.

Sådan er det ikke længere.

»Jeg kan ærlig talt ikke huske, hvornår der sidst er nogen, som har spurgt om noget, der bare minder om EU. Det er nærmest, som om vi har fortrængt hele spørgsmålet om EU's fremtid efter nej«, sukker Bruno, der arbejder i boghandlen l'Écume des pages.

Når man skuer ud over det franske medielandskab og avisernes overskrifter i de forgangne måneder, må man give Bruno ret. EU fylder i disse dage forbløffende lidt i den franske bevidsthed. Kun spørgsmålet om, hvorvidt Frankrig kan få lov at sætte moms for restaurationsbranchen ned på 5,5 procent, synes at optage den gallske offentlighed.

Her er ingen visioner for EU's fremtid. Ingen snak om, hvad der skal træde i stedet for EU-traktaten. Om den skal revideres? Kasseret? Eller bare sendes til afstemning igen på et senere tidspunkt?

Ingen tør tilsyneladende komme med et konkret bud.

I stedet er Frankrig blevet opslugt af en bølge af bøger, hvis selvflaggelerende nationalpessimisme begræder den franske nations svundne storhed.

»Det er i grunden bizart«, siger Roland, en flyttemand på gaden i Paris' 10. arrondissement.

»Der var åbenbart rigtigt, at der ikke var nogen plan B ... men det burde jo netop betyde, at det var nu, vi skulle diskutere EU, og hvad vi vil med det hele. For nu har politikerne jo set, at vi var utilfredse med, at vi ikke har nogen indflydelse på, hvilken retning EU skulle bevæge sig i. Det er bare, som om ingen rigtig orker at høre mere om det«.

Tilbage i boghandlen på boulevard Saint Germain er Bruno så småt begyndt at anrette den vordende springflod af bøger om præsidentvalget i 2007, der allerede er begyndt at pible frem.

»Hvis jeg skal være helt ærlig, så tror jeg faktisk ikke, vi får en rigtig ivrig diskussion igen, før vi har fået en ny præsident i 2007«.

aske.munck@pol.dk

OG RESTEN ER STILHED. Både i Holland og i Frankrig jublede modstanderne af EU's forfatning, da resultatet blev kendt. Siden har ingen orket at drøfte, hvad der nu skal ske. – Arkivfoto: Michel Spingler/AP

Græsrodderne: Regeringen stjal folkets nej og gjorde det småligt

Hverken lommesmarter eller tyrkerforskrækkelse fik hollænderne til at stemme nej. Det mener en gruppe græsrodder, som prøver at få et mere demokratisk europæisk samarbejde op at stå.

Af Martin Aagaard, Amsterdam

Willem Bos blev fantastisk glad, da han en juniaften sidste år i et hollandsk tv-studio så resultatet af flere måneders hårdt arbejde.

Lederen af nejbevægelsen Grondwetnee havde bestemt regnet med en sejr, men at opbakningen skulle blive så overvældende som 61,5 procent af vælgerne, havde han ikke i sin vildeste fantasi forestillet sig.

»Det var en overraskelse for alle«, siger han i dag.

Glæden varede dog kun få minutter, indtil kameraerne stillede skarpt på den hollandske finansminister Gerrit Zalm i det samme tv-studio.

Foran de snurrende kameraer udlagde han vælgernes dom som et udtryk for, at de var trætte af at betale så meget til EU's fælleskasse. En analyse, der ifølge Willem Bos var fuldstændig ude i hampen.

»Han stjal simpelthen det store øjeblik fra folket ved at dreje diskussionen over på noget andet end det, de ville med deres nej«, siger han og fortsætter:

»Og det er ikke bare, fordi jeg har en anden holdning. Det er

meget, meget farligt, det han gjorde. Det er den slags, der får folk til at føle lede ved politikere og miste tilliden til dem«.

Lige siden valgaften har debatten været skrinnlagt. Kun i ny og næ kan man finde et læserbrev i aviserne. Og de stammer stort set altid fra samme adresse: Eisdendstraat 25, hvor Willem Bos holder til.

Her i Amsterdamforstaden Sloten, hvor moderne rækkehuse og kanaler strækker sig i lange lige forløb, er der stadig håb om, at nej vil vende op og ned på det hele og føre til en ny stor debat om Europa.

»Det her er et historisk øjeblik, hvor vi har mulighed for at bygge et nyt Europa nedefra«.

Ifølge Willem Bos var det nemlig hverken på grund af lommesmarter eller tyrkerforskrækkelse, at hollænderne stemte nej. Højrenationalisten Geert Wilders, der turnerede land og rige rundt for at advare om tyrkisk medlemskab af EU op til folkeafstemningen, fik ikke held med sin kampagne.

»Han stod ret dårligt i meningsmålingerne umiddelbart efter«, siger Willem Bos.

Freelancejournalisten hiver et papir frem med en hel masse tal om det hollandske nej.

»Som du kan se, var det en meget klar klassestemme«, siger han og peger på de 76 procent, der står under kategorien 'arbejderklasse'. Fra den øverste klasse stemte kun 37 procent nej.

I modsætning til hvad mange eksperter har sagt, handler nej ikke om, at hollænderne er blevet trætte af Europa.

»Det er tværtimod udtryk for, at folk vil have et mere demokratisk, socialt og grønnere Europa«, siger han.

Om det er rigtigt, har aldrig været til diskussion. I dagene efter afstemningen besluttede politikerne godt nok at nedsætte en kommission, der skulle analysere resultatet og komme med forslag til, hvilke konsekvenser det skulle have for Holland og Europa. Men det gik i vasken, da nogle af partierne ikke ville deltage.

Kun er det blevet besluttet at hæve det beløb, der normalt bruges til generel information om Den Europæiske Union.

Willem Bos og Grondwetnee er gået sammen med seks andre organisationer på venstrefløj om at søge 3,5 millioner kroner fra puljen til at sætte gang i en debat. Under navnet Et Anderledes Europa vil de slå et slag for en ny form for europæisk samarbejde.

Det handler først og fremmest om, at måden, der tages beslutninger på i Bruxelles, skal gøres mere demokratisk.

Europaparlamentet med de folkevalgte medlemmer skal væ-

re det vigtigste organ. Og så skal der laves et tokammersystem, hvor det andet kammer udgøres af delegationer fra de enkelte lande. Kommissionen vil i modsætning til i dag blive valgt demokratisk af parlamentet og fungere som en slags regering.

»Selv om det godt kan se sådan ud, mener jeg ikke, at det er et mere føderalistisk samarbejde. På en lang række områder skal EU gøre mindre, end det gør i dag«, siger han.

For at gennemføre det, skal der nedsættes et konvent, som det også var tilfældet med den forfatning, der blev forkastet. Men konventet skal være mere demokratisk, idet der skal stemmes om, hvem der skal sidde i det. Medlemmerne skal så lave en form for forfatning eller et grundlag, som alle borgere i alle medlemslande skal stemme om på samme dag.

»Lige nu lyder det helt sikkert meget hypotetisk for folk. Men desto længere krisen varer, desto mere vil folk indse, at der er et problem«.

Willem Bos er overbevist om, at de hollandske politikere ikke tør sende forfatningen eller dele af den til folkeafstemning igen. Det vil simpelthen være mangel på respekt for folket og politisk selvmord.

»Hvis de kommer med forfatningen igen, bliver der revolution i Holland«.

martin.aagaard@pol.dk

Hvordan skal debatten om Europas fremtid og en eventuel ny

Grænseoverskridende problemer
Side 2

Nyt konvent med direkte valgte medlemmer

Der indkaldes et nyt forfatningskonvent, men denne gang skal medlemmerne vælges ved direkte valg i de 25 lande. Forslaget begrundes med, at befolkningerne på den måde bliver inddraget på det relevante tidspunkt: nemlig før en ny forfatning bliver skrevet. Valgkampen sikrer, at der kommer en folkelig debat, og at resultatet afspejler de forskellige bud på løsninger – ikke bare et ja eller et nej. Så bliver det op til medlemmerne af konventet at nå et kompromis – hvis de ønsker det.

Problemer i EU
Side 4

Tag de populære dele, der ikke kræver folkeafstemning

Væsentlige dele af forfatningsforslaget kan gennemføres, uden at det kræver ny folkeafstemning. Enklere stemmeregler, en kraftig oprustning af udenrigspolitikken og udnævnelsen af en fast formand for EU er de eksempler, statsminister Anders Fogh Rasmussen har trukket frem.

Debat om fremtiden
Side 6

Udbred Borgernes Dagsorden i Danmark til resten af Europa

Danmark er det land i Europa, der uden sammenligning satser mest på at få brugt tænkepausen til en folkelig debat om Europas fremtid – og på at lytte til, hvad folk svarer. Andre lande burde gøre det samme: Sætte en passende pose penge af til at støtte forskellige arrangementer og sikre, at de folkelige synspunkter finder vej til politikerne i en form, som de kan bruge.

Borgerdeltagelse
Side 8

Kan det være anderledes?

FORFATNINGSKONVENT. Giscard d'Estaing holder sin åbningstale i konventet i februar 2002. – Arkivfoto: Gerard Cerles/AP

Europas grænser
Side 10

Deltag i debatten
Bagsiden

Skal EU-lederne gøre et nyt forsøg på at gøre EU mere demokratisk og tættere på borgerne, eller fungerer det udmærket, som det er? Politikere, professorer og bevægelser har fået ideer til, hvordan debatten om en forfatning kan gøres bedre. Nogle af dem præsenteres her på siden. Endnu bedre ideer kan afleveres på borgernesdagsorden.dk eller på et af de mange debattmøder i de kommende uger.

Af Jens Bostrup

Folkeafstemning i hele EU skal give grønt lys før nyt forsøg

Ved valget til Europaparlamentet i 2009 skal der samtidig udskrives folkeafstemninger i alle medlemslandene på én gang, hvor vælgerne har tre muligheder: Ingen forfatning. En 'maxi'-forfatning, der udvider EU's indflydelse. En 'mini'-forfatning, der afgrænser EU's indflydelse til det mest nødvendige. Så længe der er flertal blandt EU's borgere for første mulighed, bliver der ingen forfatning.

EU-parlamentet skal i dialog med nationale parlamenter

De nationale parlamenter skal gå i samarbejde med Europaparlamentet. De nationale parlamenter kan sikre, at debatten når langt ud i de enkelte lande. Til gengæld vil Europaparlamentet gerne påtage sig at lede og koordinere debatterne, så de får et europæisk perspektiv. Flere parlamenter har dog allerede takket nej til invitationen.

Ingen grund til ny debat - forfatningen er død

Nu har vi fået nye traktater i Maastricht, Amsterdam og Nice. Og fik hver gang at vide, at vi skulle sluge dem for at gøre plads til de nye lande fra Østeuropa. Nu går den ikke mere. I Nicetraktaten står der højt og tydeligt, at den udgør det nødvendige og tilstrækkelige grundlag for udvidelsen. Spørgsmålet er nu, om befolkningerne vil mere end det. Svaret er kommet. Det blev et nej.

Giv Frankrig og Holland en ny chance for at sige ja

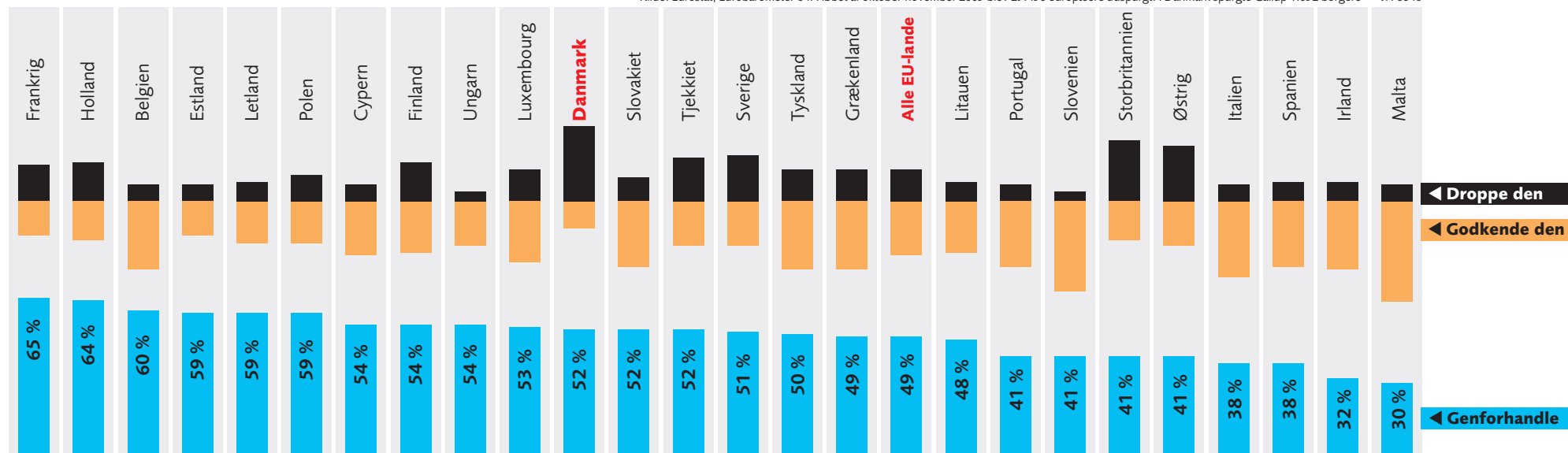
Nok stemte franskmænd og hollændere nej til forfatningen, men foreløbig ti andre lande har godkendt den. I Spanien og Luxembourg skete det ved folkeafstemninger. Så snart de to lande har fået en ny politisk ledelse, som vælgerne ikke føler trang til at protestere imod, kan de blive spurgt igen, ligesom både Danmark og Irland tidligere har omgjort et nej.

traktat organiseres for at sikre bredde, dybde og legitimitet?

Hvad skal vi gøre med forfatningen?

Kilde: Eurostat, Eurobarometer 64. I løbet af oktober-november 2005 blev 29.430 europæere udspurgt. I Danmark spurgte Gallup 1.032 borgere – JH 6046

En ny meningsmåling bestilt af EU-kommissionen tyder på, at langt de fleste europæere helst ser deres regeringer genforhandle EU-forfatningen.

Selv i de 13 lande, der allerede har godkendt forfatningen, er det den

foretrukne løsning – selv om der i netop de lande også er mange borgere, der kan acceptere teksten som den er. Det gælder for eksempel Tyskland, Spanien og flere af de nye medlemslande.

Kravet om genforhandling er størst i Frankrig og Holland, hvor forfatningen faldt ved folkeafstemninger sidste år. Men det er

bemærkelsesværdigt, at franskmændene og hollænderne ikke er nær så opsatte på at droppe forfatningen helt, som danskerne er.

I Danmark svarer næsten en tredjedel af de adspurgte, at forfatningen skal smides ud – og kun omkring hver tiende dansker synes, at man kan fortsætte godkendelsen af forfatningen uden genforhandling. Dermed

placerer danskerne sig som den befolkning, der har mindst lyst til at beholde forfatningen. Næst i rækken af skeptikere kommer briterne og østrigerne.

Mens vi venter på et europæisk øjeblik

Har EU et demokratisk underskud? Og hvad så? Kan man lave folkestyre med mange forskellige folk – og hvorfor egentlig forsøge? Den erfarne demokratiforsker Philippe C. Schmitter giver stof til eftertanke. Erfaringen viser, at demokrati og forfatning ikke kan gennemføres, før vi har været igennem en alvorlig krise, et samlende øjeblik.

Af Thomas Lauritzen

Navnet kunne være både fransk og tysk, men selv om Philippe C. Schmitter hører til Europas 'kloge, gamle mænd' – en af dem, man spørger til råds om demokratiets vilkår på vores kontinent – så er han faktisk amerikaner.

Som 69-årig professor emeritus har Schmitter forladt det europæiske universitetsinstitut i Firenze for at dyrke sin interesse for Østeuropa på Central European University i Budapest.

Der fanger vi ham for at få lidt hjælp til at fundere over, hvad det er for et demokratisk problem, EU har. Svaret handler meget mere om politik, timing og følelser end om forfatningens juridiske artikler.

»Har EU et demokratisk underskud? Det spørgsmål er faktisk genstand for en del strid blandt akademikere. Der er nog-

le, der mener, at EU slet ikke behøver at være et demokratisk system. Det er jo bare et samarbejde mellem lande, som hver især må sørge for den demokratiske legitimitet. Hvis der er et problem, så ligger det altså i de nationale demokratier«, siger han.

»Det er sådan set et hæderligt standpunkt, og det er da også sandt, at en stor del af problemet er nationalt, fordi nationale politikere går rundt og tager beslutninger i EU, som de ikke kan forklare derhjemme. Men jeg er uenig, når man siger, at unionen som sådan ikke har brug for demokratisk legitimitet«.

Hvorfor?

»Fordi EU er meget mere end bare et teknokrati eller et samarbejde mellem lande. Unionen beskæftiger sig med meget følsomme, politiske emner som politi, udlændingepolitik, udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og især fordi mange mennesker føler, at der er et underskud af

demokrati. Hvis det er folkets opfattelse, så kan det jo være lige meget, hvad nogle akademikere mener. Så er der et problem«.

Men kan man overhovedet have et europæisk folkestyre, når der ikke findes et europæisk folk, men mange forskellige?

»Det er en stor diskussion, som især tyskerne går meget op i. Der er nogle, der siger, at man skal have et 'demos' (folk på græsk), før der er tilstrækkelig solidaritet og fællesskabsfølelse til at skabe et demokrati. Men det er en historisk misforståelse, for det er lige omvendt: Det er skabelsen af et demokrati, der kan skabe et folk«.

Hvad mener du?

»De europæiske lande, vi nu opfatter som homogene nationer, indeholdt slet ikke et demos fra begyndelsen, men mange forskellige. Se på Tyskland, Frankrig, Spanien, og vel også i et eller andet omfang de skandinaviske lande: Der var mange folk med forskelle i sprog og religion, indtil en fælles interesse i at skabe et demokrati samlede dem. Tror du, at alle folk i Frankrig definerede sig selv som franskmænd i 1871?«.

Okay, men hvad betyder det?

»At vi ikke skal gå og vente på et europæisk 'folk', før vi kan skabe europæisk demokrati. Det er selve den demokratiske proces, der med tiden vil skabe en solidaritet, en tillid og en række

fælles interesser, som få Europas 'demos' til at opstå«.

Hvordan gør man så det?

»Man kan ikke lave et traditionelt demokrati, hvor hver borger har en stemme, for der er simpelthen for mange tyskere – og senere for mange tyrkere. De store lande ville få alt for meget magt, og derfor har man allerede lavet et system, der giver de små lande en stor overvægt af stemmer i EU. Men i virkeligheden er det slet ikke magtfordelingen mellem små og store lande, der er et problem for borgerne«.

Hvad er det så?

»Det er især mangelen på europæisk, politisk debat og et europæisk partisystem, som de kan forholde sig til. De gamle, nationale partier fordelt på højre og venstre kan ikke rigtig bruges til den nye form for demokrati, der er brug for i Europa. Der bør skabes nogle nye, europæiske partier, som deler interesser, og som er politisk aktive i deres egne lande. Hold for guds skyld op med at give mere magt til Europaparlamentet! Det er der ingen, der kan forholde sig til«.

Det bliver nok ikke lige i morgen?

»Nej, det er desværre svært at gøre noget ved på kort sigt. De politiske partier er i krise rundt omkring, det er noget rod, og man kan snart ikke se forskel på dem mere. Mange politikere er rædselsslagne for at se et nyt

partisystem blive skabt, de føler sig truet af det. Det er i virkeligheden derfor, at mange nationale politikere er så dødsensangst for overhovedet at tale om EU. Her har vi det største problem – det er ikke så meget teksten i en forfatning, men manglen på reel politisk debat om den«.

Men er det virkelige problem ikke, at der mangler en fælles, offentlig debat i Europa? Vi taler ikke om de samme ting?

»Sådan et fælles offentligt rum opstår, når der er behov for det. Eksempler på den slags samlende øjeblikke var europæernes modstand mod den amerikanske invasion i Irak, og for nylig Ruslands lukning af gasforsyning til Europa. Det nyeste eksempel er debatten om de danske Muhammed-tegninger: Pludselig føler danskerne det vigtigt, at de andre europæere deler deres værdier. Pludselig kan I se betydningen af ikke at stå alene«.

Der skal altså krise til?

»Historisk er forfatninger næsten altid blevet skabt i forbindelse med alvorlige kriser, ofte i forbindelse med krig eller splittelse. EU har brug for en stor, solid krise, før der kan skabes en sand demokratisk udvikling. Der er stadig flere tegn på sådan en krise – men den er ikke stor nok endnu«.

Hvordan styrker vi

Grænseoverskridende problemer
Side 2

Kravet om demokratisering af det europæiske samarbejde er vokset, i takt med at det har bevæget sig fra tekniske spørgsmål om atomsikkerhed og flæskepriser til politiske emner som beskyttelse af miljø og forbrugere, retspolitik, udlændinge, udenrigspolitik og fælles forsvar. Hidtil er det sket ved at give mere magt til parlamentet, som kun få gider stemme på. Og de nationale parlamenter kan heller ikke rigtig bruges, for de er ude af trit med befolkningen i EU-spørgsmålet, lyder kritikken. Er der hold i kritikken? Og hvad kan man gøre ved det?

Af Jens Bostrup

Græsrodder skal mødes på tværs af grænserne

Der skal afsættes en milliard euro per år (7,5 milliard kroner) til at lade mennesker mødes på 'europæiske højskoler', så de får mulighed for at finde allierede

i andre lande. Problemet er, at borgerne på græsrodsniveau kun kan arbejde i en national offentlighed, mens virksomheder og politikere opererer på europæisk plan. Civilsamfundet skal sikres et europæisk netværk, en 'demokratisk infrastruktur', som bygges op ved at sluse mindst en million mennesker igennem hvert år.

Problemer i EU
Side 4

Vælgerne må tage sig sammen og bruge deres stemme

At bruge sin stemme er en let, hurtig og meget effektiv vej til indflydelse, navnlig nu hvor Europaparlamentet er blevet et magtfuldt organ, der optræder som medlovgiver på linje med ministerrådet i de fleste sager. Vælgerne kan dårligt klage over manglende indflydelse, når under halvdelen af dem ulejlig sig med at stemme.

Debat om fremtiden
Side 6

Borgerdeltagelse i EU kan ikke lade sig gøre - drop det

De europæiske institutioner er fjerne. Den indbyrdes rollefordeling er nærmest uforståelig. Og institutionerne ledes af mennesker, som kun få kan huske navnene på og ingen kan identificere sig med. Det kan aldrig blive demokratisk. Luk hele butikken, og giv magten tilbage til nationalstaterne.

Borgerdeltagelse
Side 8

Kommissionen skal sørge for bedre høringer om nye regler

EU-kommissionen skal gennemføre meget bredere høringer af organisationer og græsrodder, før de fremsætter forslag til nye regler. Og de skal ikke mindst høre efter, hvad interesseorganisationerne siger. De er nemlig talerør for den del af befolkningen, som er mest direkte berørt, hvad enten der står arbejdspladser eller andre interesser på spil.

Europas grænser
Side 10

Deltag i debatten
Bagsiden

Politikerne skal holde op med at bruge EU som syndebuk

I mange lande har EU fået rollen som syndebuk: Når noget går galt, er det EU's skyld. I Holland gav mange før folkeafstemningen om forfatningstraktaten sidste år euroen skylden for økonomiske problemer, som ifølge økonomer skyldes skiftende hollandske regeringer. Og i Frankrig mente præsident Jacques Chirac efter det franske nej til traktaten, at »EU-bureaukratiet« bærer en del af skylden for den høje arbejdsløshed.

Medierne skal dække EU tættere, især parlamentet

De danske medier afspejler slet ikke, at de fleste og mange af de vigtigste politiske beslutninger bliver truffet i EU, og derfor bliver det også svært for befolkningen at forholde sig til det. Især Europaparlamentet er underprioriteret, både fordi det efterhånden har fået magt, og fordi det er ad den vej, vælgerne kan få direkte indflydelse på EU-lovgivningen.

De nationale parlamenter skal høres i vigtige sager

Vejen til folkelig forankring går over de nationale parlamenter. Det kan ske ved, at beslutningerne bliver lagt sådan til rette, at de nationale parlamenter får tid til at drøfte alle vigtige forslag, inden de kommer til beslutning i Bruxelles. Det vil også betyde, at samme spørgsmål bliver sat på dagsordenen over hele Europa på en gang, hvilket styrker udviklingen af en europæisk offentlighed.

ROLLEFORDELING

Unionen og borgerne

Alle nye EU-regler skal igennem tre forskellige institutioner, som skal varetage hver sit hensyn.

EU-kommissionen har intet folkeligt mandat overhovedet. Kommissærerne er ganske vist udpeget af de enkelte regeringer, men kravet er, at de nye kommissærer skal sværge på, at de vil varetage unionens interesser og være loyale over for hinanden – og aldrig rette sig efter, hvad den hjemlige regering måtte ønske. Kommissionen skal varetage de alment europæiske interesser og må kun fremsætte forslag, hvis det giver en økonomisk eller politisk 'merværdi'.

I **ministerrådet** mødes repræsentanterne for de 25 regeringer, der repræsenterer deres nationale parlamenter. I nogle lande – som i Danmark – hvor der er tradition for mindretalsregeringer, kan ministeren optræde med et mandat fra det nationale parlament. Ministrene skal sørge for en rimelig fordeling af fordele og ulemper mellem landene.

Europaparlamentet har 732 medlemmer, der vælges ved direkte valg hvert femte år. Parlamentet har gradvis fået mere magt siden det første valg i 1979. Parlamentarikerne organiserer sig efter politisk overbevisning – socialister, liberale, konservative osv. – på tværs af grænserne. De skal sikre rimelig fordeling af fordele og ulemper på tværs af politiske interesser.

borgerdeltagelsen i EU?

Hverken Folketing eller folkeafstemninger er folkelige nok. Afstanden mellem politikere og befolkning er så stor i EU-spørgsmålet, at man må gå helt nye veje for at finde ud af, hvad der skal til for at lukke gabet. Så langt er EU-tilhængere og -modstandere enige. Og nu er de er gået sammen om at løse opgaven.

Af Michael Seidelin

Normalt ser og hører vi dem i skarpe diskussioner, når de skal hverve stemmer ved valg til EU-parlamentet eller få os til at stemme ja eller nej til euroen eller en ny EU-traktat.

Men nu går de sammen, tilhængere, skeptikere og modstandere af EU, om noget, der ligner en umulig opgave: forklare danskerne noget om de udfordringer, der ligger i EU i de kommende år.

Baggrunden er den tænkepause, EU-ledere fra hele EU dekreterede, da et flertal af franskmændene og hollænderne sidste år stemte nej til den nye forfatningstraktat i EU.

På et topmøde i juni skal Anders Fogh Rasmussen, Tony Blair, Jacques Chirac og de andre drøfte, hvordan EU kan komme videre – og her skal den danske statsminister have nogle gode ideer med, er tilhængere og modstandere enige om.

Fra folket

Og ideerne skal vel at mærke komme fra befolkningen, og de skal opstå på en række møder og arrangementer frem til 6. maj, hvor statsministeren og medlemmer af Folketingets Europaudvalg bliver præsenteret for en sammenfatning af debatten. »Det gør den kommende tids debat helt ny, for vi skal ikke sidde og slå hinanden i hovedet. Vi skal arbejde hen imod, at vi kan præsentere statsministeren for en række forslag og spørgsmål, som han bedes forholde sig til«, siger Lave Knud Broch fra Folkebevægelsen mod EU.

Søren Winther Lundby fra tilhængerorganisationen Nyt Europa formulerer opgaven på denne måde:

»Vi skal ikke kun afholde en serie traditionelle debattmøder. Vi skal give statsministeren en række konkrete forslag, som han kan plukke i.«

Den traditionelle metode med blot at få mandat i form af råd og instrukser i Folketingets Europaudvalg er ikke nok.

»Vi har set skellet mellem politikere og befolkningerne ved folkeafstemningerne, som vi kender det i Danmark, og som vi så det i Frankrig og Holland sidste år«, siger Lave Knud Broch fra Folkebevægelsen.

På den anden side handler det ikke om at koble politikere af, er der enighed om hele kredsen rundt.

»Vi skal opnå en vekselvirkning mellem det repræsentative demokrati på Christiansborg og det direkte demokrati«, mener Hanne Dahl fra JuniBevægelsen.

Nu er debattmøder om EU ikke noget nyt fænomen. Der har været tusindvis af dem, siden den danske EU-debat tog fart inden folkeafstemningen om Danmarks medlemskab i det daværende EF i 1972 – men der er bare et problem:

Der kommer ikke mange mennesker, og møderne har tit karakter af behårde konfrontationer mellem ja- og nejsigere.

De er stadig uenige om mange ting, men diskussionen om EU's fremtid kan blive anderledes, for lige nu skal danskerne ikke til stemmeurnerne.

»Fredstidsdebatter bliver tit mere frugtbare. Brudfladerne kan blive nogle andre, og man kan tillade sig nogle nye ting«, mener Hanne Dahl, som har forbudt sig selv at gentage nogle af de argumenter, hun hidtil har brugt i debatten.

For hende og de andre handler det nu om at opkvalificere debatten.

Hele vejen rundt er der enighed om, at de hidtidige debattmøder med ti meget interesserede deltagere ikke rykker.

»Vi, der sidder her, er nørder. Vi er supernørder. Også dem, der går til møderne, er nørder«, konstaterer Hanne Dahl.

Borgerne deltager

Men nu får borgerne mulighed for at deltage i arrangementer, hvor målet er at udstyre politikkerne med en huskeseddel: Sådan vil vi gerne have, EU skal se ud.

Og det er nyt, mener Christel Schaldemose fra Dansk Folkeoplysnings Samråd.

»Vi ved ikke, om det virker, men vi er nødt til at prøve«, siger hun.

Derfor er ja- og nejbevægelser gået sammen med neutrale oplysningsforbund om at sætte Borgernes Dagsorden i et samarbejde med Folketingets Europaudvalg.

Målet er, at deltagerne i debatterne får mulighed for at påvirke politikkerne på en anden måde end hidtil.

For repræsentanterne for de forskellige organisationer er enighed om, at EU-politik hidtil har fungeret i en bevægelse fra toppen og nedad, og hverken tilhængere, skeptikere eller modstandere i kredsen giver meget for den informationsindsats, EU-kommissionen står for.

Europæisk debat

Så nu forsøger man at supplere det repræsentative demokrati med nye debatformer, som Christel Schaldemose udtrykker det.

Søren Winther Lundby og Lave Knud Broch er fra hver sin side i EU-debatten optagede af at brede den ud. For Lave Knud Broch er det nødvendigt at ind-

drage andre organisationer som FN, Europarådet og det nordiske samarbejde, når vi diskuterer Europas fremtid.

Søren Winther Lundby lægger meget vægt på, at debatten om EU's fremtid og de opgaver, vi står over for på en række konkrete områder, også giver anledning til en europæisk debat. For problemerne er de samme.

»Når vi taler om energi og miljø, vil det f.eks. være naturligt at tage en samlet europæisk diskussion om atomkraft«, mener han og henviser til, at den f.eks. allerede er i fuld gang.

»Vi skal frem til, at borgerne

fra flere lande får mulighed for at mødes om ét og samme frokostbord – f.eks. på en højskole i Tjekkiet – og opdage at mange af vores problemer er fælles» «, understreger Søren Winther Lundby.

Ifølge ham er udvidelsen af EU også en demokratisk udfordring.

»Jo større EU er, desto vigtigere bliver det at finde en ny ramme til inddragelse af borgerne«, siger han og efterlyser midler til den type aktiviteter.

Ny dagsorden

Spørgsmålet er bare, hvor meget borgerne kan gabe over, mener

Christel Schaldemose, der med en voksepædagogisk baggrund anbefaler en realistisk holdning.

Hun mener ikke, at opgaven bliver at holde politikkerne væk fra debatten.

»For der er også brug for dem, hvis den for alvor skal slå igennem i medierne«, erkender hun.

Men borgerne skal i højere grad end nu sætte dagsordenen, og det skal ske ved at tage udgangspunkt i nogle konkrete problemer eller ønsker, som interesserer mennesker i de enkelte lande.

SAMMENHOLD NU. Rivalerne på nejsiden er gået sammen med de unionsbejstrede og neutrale. Fra venstre: Christel Schaldemose (Dansk Folkeoplysnings Samråd), Lave Knud Broch (Folkebevægelsen mod EU), Hanne Dahl (JuniBevægelsen) og Søren Winther Lundby (Nyt Europa). – Foto: Jacob Ehrbahn

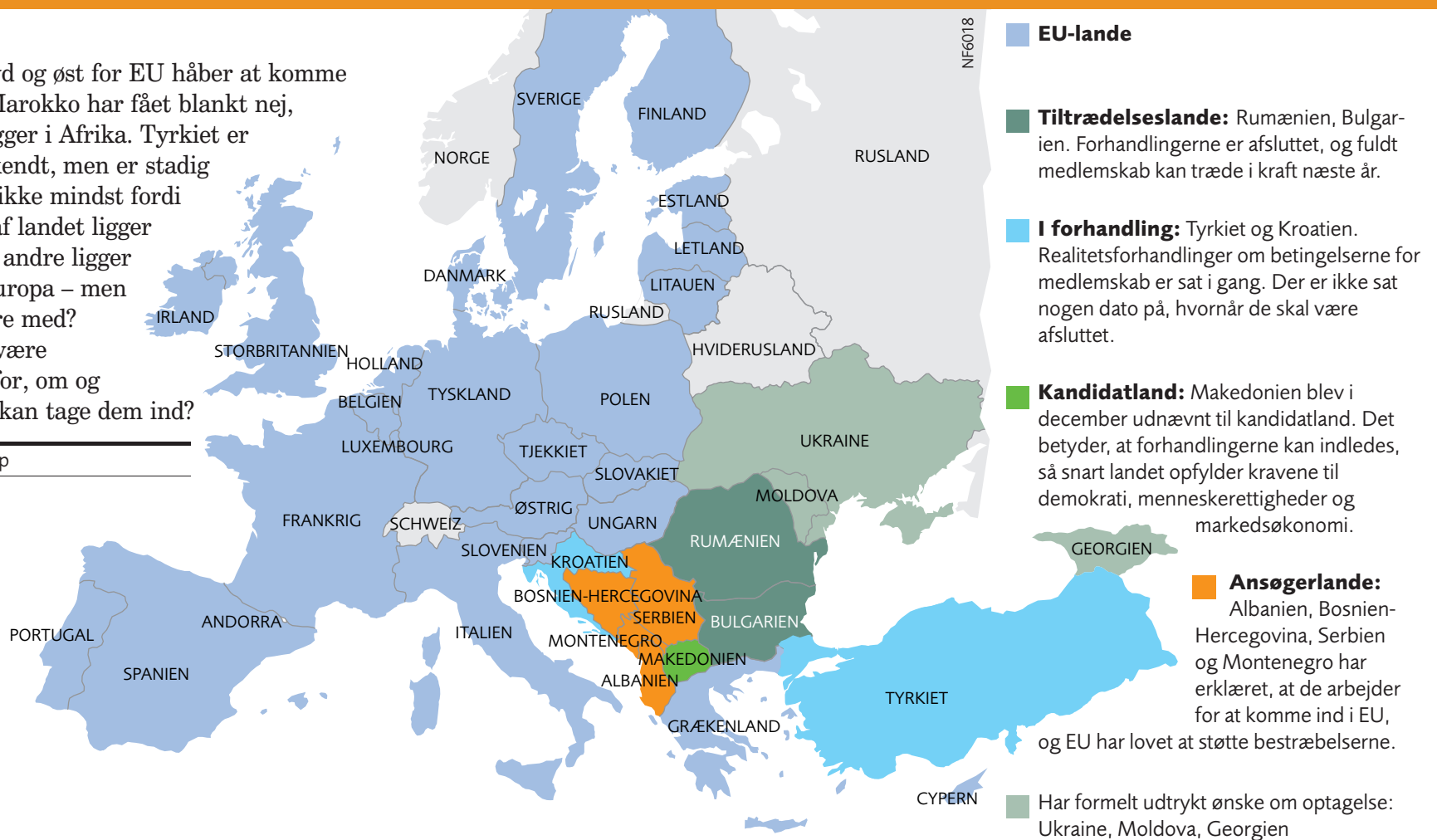
Hvor går

Grænseoverskridende problemer
Side 2Problemer i EU
Side 4Debat om fremtiden
Side 6Borgerdeltagelse
Side 8Europas grænser
Side 10Deltag i debatten
Bagsiden

Landene syd og øst for EU håber at komme ind i EU. Marokko har fået blankt nej, fordi det ligger i Afrika. Tyrkiet er blevet godkendt, men er stadig omstridt – ikke mindst fordi det meste af landet ligger i Asien. De andre ligger sikkert i Europa – men skal de være med?

Hvad skal være afgørende for, om og hvornår vi kan tage dem ind?

Af Jens Bostrup

Optagelse fremmer demokrati og menneskerettigheder

Udsigten til at blive optaget i EU er den vigtigste grund til, at magthaverne i ansøgerlandene indfører demokratiske reformer og sikrer respekt for menneskerettighederne. Det er nemlig betingelsen for, at EU overhovedet vil begynde at forhandle om medlemskab. Hvis du ikke tror, at det fungerer på den måde, eller ikke mener, at det tilkommer EU at stille sådanne krav til andre lande, skal du sætte kryds i højre side.

Helt enig   Helt uenig

Tilbagestående lande kan true sikkerhed og miljø i EU

Ansøgerlandenes udviklingsniveau kan være afgørende for, om de kan leve op til EU-kravene til miljø, arbejdsmiljø, sundhed og sikkerhed. De lande, som har det svært med de nuværende EU-regler vil forsøge at trække standarderne ned, når der skal laves nye regler eller gamle skal rettes til. Derfor er udvidelsen en trussel mod sikkerhed og miljø, også i de gamle EU-lande.

Helt enig   Helt uenig

Danske virksomheder får adgang til nyt marked

Udvidelse af EU fører typisk til en mærkbart større handel og giver danske virksomheder nye muligheder for at eksportere. På den anden side kan de nye landes virksomheder lettere afsætte sine varer i Danmark. I hvilket omfang er det vigtigt, at mulighederne for dansk eksport ser lovende ud, og at Danmark samlet set tjener på de nye medlemmer?

Helt enig   Helt uenig

Befolkningerne i de 'gamle' lande skal have det sidste ord

Skal befolkningen i de nuværende medlemslande have indflydelse på, hvilke lande der skal optages i fremtiden? Den franske præsident har lovet, at Tyrkiet ikke vil blive optaget, uden at det franske folk er blevet spurgt. Sæt krydset til venstre, hvis det er et rigtigt og vigtigt udtryk for demokrati, som vi bør overtage. Sæt krydset til højre, hvis det er en ansvarsflygtigende og urimelig behandling af tyrkerne.

Helt enig   Helt uenig

Nye lande skal være en del af den kristne kulturkreds

Tyrkiet, der altovervejende består af muslimer, har aktualiseret spørgsmålet, om en kristen kultur er – eller bør være – en adgangsbetingelse til EU. Unionens detaljerede lovgivning om kvaliteten af varer og tjenester kan kun fungere, fordi vi tilhører den samme kulturkreds, lyder et argument for. På den anden side er religionsfrihed og adskillelse af religion og politik blandt Europas grundlæggende værdier.

Helt enig   Helt uenig

Udvidelsen styrker fred og stabilitet i Europa

Ved at optage nye medlemmer bliver området for den fredelige og stabile del af Europa stadig større og verden bliver et sikrere sted, lyder et centralt argument for udvidelsen. Hvis du syntes, det er uvæsentligt eller tværtimod finder at EU skaber ufred – og jo større union, jo større trussel – kan du sætte dit kryds i højre side.

Helt enig   Helt uenig

Europas grænser?

PÅ KANTEN AF EU. Karabulak ligger helt ude ved grænsen til Iran – i den kurdiske del af Tyrkiet, som er blevet forladt og glemt i den økonomiske og sociale udvikling. – Foto: Martin Lehmann

Tyrkiet sætter argumenterne for og imod nye udvidelser på spidsen. Tyrkiet rummer de største økonomiske, politiske og strategiske fordele – men det er også det største, fattigste og mest anderledes af de lande, der forsøger at komme ind.

Af Pola Rojan, Karabulak, og Jens Bostrup

Karabulak kunne godt ligne en landsby i Danmark slutningen af 1800-tallet. Dengang livet på landet bestod af fattigdom og hårdt arbejde. Og før Morten Korch fik det til at se romantisk og idyllisk ud.

Er Karabulak en by i Europa? Langt de fleste af landsbyens huse er lavet af kokasser. Selv om de brune og grove bygninger sikkert kan holde til lidt af hvert, ser det ud som om, de brune vægge næppe ville overleve et simpelt regnskyl.

Vi er i den østlige, kurdiske region i Tyrkiet en halv times kørsel fra Iran. På disse kanter er en halv times kørsel ikke ret langt, målt i kilometer. Her kan man stadig se æsler spændt for trækvogne. Hvilket er ganske praktisk, for kun en brøkdel af vejnettet er asfalteret. Området er isoleret og stort set hægtet af den økonomiske og sociale udvikling i Tyrkiet.

Da fugleinfluenzaen kom her til i januar og dræbte tre små

børn, blev Europas opmærksomhed pludselig rettet mod egnen. Og de tyrkiske myndigheders håndtering af krisen har kun forstærket skeptikernes bekymring for at gøre Tyrkiet til en del af EU.

Myndighederne besluttede at destruere alt løsgående fjerkræ i området for at forhindre smitten i at sprede sig. Men det lykkedes ikke. Tværtimod spredte den sig vespå på med foruroligende hast.

»Hvorfor skulle jeg aflevere mine dyr, når min nabo beholder sine?«, spørger en ældre kvinde i landsbyen, mens hendes få gæs og ænder hakker i den frosne jord i forhaven. De er hendes og familiens levebrød.

Som medlemmer af EU vil bønderne her i Karabulak have direkte adgang til spisebordene over hele Europa. Og intet tyder på, at områder som disse vil kunne overholde EU's krav til fødevarer sikkerheden inden for en overskuelig fremtid, lyder skeptikernes bekymring.

»Det er ganske normalt, at et kandidatland ikke har fuldført hele reformprocessen, når de bliver medlemmer. Mange ting kan lettere håndteres og forbedres,

når landet først er en del af EU-strukturen. For eksempel fødevarer sikkerheden«, siger Lucia Montanaro-Jankovski, der er forsker ved tænketanken European Policy Centre i Bruxelles.

Fristelsen for at tage tyrkerne med, selv om der mangler lidt hist og her, er de kolossale politiske og økonomiske gevinster, der trækker den anden vej.

»Vi har nu en reel chance for at modernisere Tyrkiet. Og det ville nærmest være en D-dag i krigen mod terrorisme at få moderniseret et islamisk land på grundlag af europæiske værdier. Det bliver en kolossal udfordring for de totalitære og terroristiske stater.«

Sådan lød hovedargumentet fra Tysklands tidligere udenrigsminister, Joschka Fischer, i et interview med BBC. Fischer har gjort en stor indsats for at rydde vejen for tyrkisk medlemskab, selv om også han har været i tvivl undervejs.

Beslutningen er ikke nem for nogen.

Sikkerhedspolitik er der ganske betydelig forskel på at have Tyrkiet med sig i unionen, eller at støde tyrkerne fra sig med risiko for, at de vil blive fornærmede eller ligefrem fjendtligt stemt.

Tyrkiet råder over en hær, der er større og mere veludrustet end de fem største EU-lande tilsammen. Og Tyrkiet er placeret ved grænsen til tre af de strategi-

ske brændpunkter, der betyder mest for Europas sikkerhed: Mellemøsten og Kaukasus, der er nogenlunde lige så rige på eksplosive politiske konflikter, som de er på olie. Og Balkan, der stadig ulmer.

Dertil kommer økonomien. Tyrkiet har i dag en stor reserve af højtuddannede unge i storbyerne, hvoraf mange er vestligt orienterede og omstillingsparate. Det gør dem brugbare i de vesteuropæiske samfund, hvor store dele af arbejdsstyrken går på pension og der bliver brug for store mængder arbejdskraft til både produktion og ældrepleje.

Efter en lang årrække med grotesk høj inflation, massearbejdsledsøshed og finansielle kriser, buldrer den tyrkiske økonomi nu frem med en af Europas højeste vækstrater på mellem otte og ti procent om året. Der er vokset en købedygtig middelklasse frem i storbyerne med forbrugsmønstre, der ligner de vesteuropæiske befolkningers, så der er tale om et lovende eksportmarked.

Men der er bare et enkelt problem. Tyrkiet er ikke et europæisk land, og hører derfor ikke hjemme i Den Europæiske Union, lyder et af de flittigst brugte argumenter imod.

Valery Giscard d'Estaing, formand for EU's forfatningskonvent og tidligere fransk præsident, er en fremtrædende talsmand for synspunktet.

»Tyrkiets hovedstad ligger ik-

ke i Europa, 95 procent af landets befolkning bor uden for Europa. Det er ikke et europæisk land«, sagde Giscard d'Estaing til det franske dagblad Le Monde i slutningen af 2002, og tilføjede, at det ville betyde enden på EU, hvis Tyrkiet blev medlem.

Bekymringen er, at Tyrkiet er for stort, for fattigt og for anderledes. I kraft af sin størrelse vil Tyrkiet få en vigtig stemme i samarbejdet. Og de vil have andre interesser – og muligheder – end de gamle EU-lande, når det gælder f. eks. miljø, arbejdsmiljø, retspolitik, skatter, forbrugerbeskyttelse, sundhed ... alt det, som har gjort EU til en velfærdsunion.

Så ligger Karabulak i Europa? Hvis svaret er ja, vil flokken af børn, der løber rundt på gårdspladsen, få økonomiske, politiske og kulturelle rettigheder som alle andre. De vil få ret til at modtage undervisning på deres eget sprog, kurdisks, som ifølge den tyrkiske forfatning slet ikke eksisterer.

Deres forældre har sat dem i verden for at holde familiens får, geder og fjerkræ. I Europa kan de få chancen for at bryde ud af årtiers glemsel og isolation, lære Morten Korchs univers at kende, og måske ligefrem sikre sig en adgangsbillet til det moderne samfund.

Deltag i debatten!

Sådan bliver du hørt:

Skriv et synspunkt

Folketingets EU-sekretariat har etableret en hjemmeside, hvor du kan deltage i debatten om Europas fremtid. Hjemmesiden hedder

www.borgernesdagsorden.dk.

De synspunkter, der får bredest støtte blandt de øvrige brugere, kommer højest op på dagsordenen.

Aflever denne avis - det er en stemmeseddel

Kryds af, hvad du mener om de fem spørgsmål, der bliver stillet i denne avis. Og aflever avisen ved et af de 'fyrtårns-møder', som i de kommende uger bliver afholdt rundt omkring i landet.

Deltag i et fyrtårnsmøde

På hvert møde bliver der udarbejdet en prioriteret liste over problemer og forslag. Og der bliver valgt to budbringere, som skal bære resultaterne videre til resten af landet, Folketinget og regeringen. Nærmere oplysninger om tid, sted og oplægsholdere findes på

www.borgernesdagsorden.dk.

Møderne finder sted i København, Århus, Kalø, Svendborg, Aalborg, Ryslinge, Askov, Silkeborg, Ry, Køng, Krogerup, Roskilde, Rønne, Kolding, Næstved, Sønderborg, Viborg og Skærum Mølle.

Andre arrangementer

Der er mange flere muligheder for at deltage og blive hørt. Hjemmesiden www.borgernesdagsorden.dk rummer en komplet og opdateret liste. Her kan du også læse om den store folkehøring, hvor omkring 400 repræsentativt udvalgte danskere over en weekend forsøger at nå til enighed.

Stem på nettet

Politiken har oprettet en hjemmeside, hvor du kan aflevere dit bud på de fem spørgsmål, som er udgangspunktet for Borgernes Dagsorden. Find den på www.politiken.dk

Opsamling

De to budbringere fra hvert fyrtårnsmøde mødes og forsøger at sammenfatte resultatet af fyrtårnsmøderne overalt i landet med afstemninger og debat på nettet.

Holmen 6. maj

Resultaterne drøftes på et møde 6. maj på Holmen i København, hvor medlemmer af Folketingets Europaudvalg og statsminister Anders Fogh Rasmussen deltager. Der er plads til omkring 700 interesserede.

Folketinget

Efter mødet på Holmen drager en valgt redaktionsgruppe konklusioner, der bliver præsenteret for Folketinget og regeringen op til Folketingets debat om, hvad Danmark skal spille ud med, når EU-topmødet i juni skal drøfte, hvad der skal ske med forfatningen efter det franske og hollandske nej sidste sommer.